

30 Ιανουαρίου 1948

Η δολοφονία του Μαχάτμα Γκάντι

«Χέι, Ράμα!» (Ω,θεέ)! Δυο λέξεις κι η Μεγάλη Ψυχή σωριάστηκε στο έδαφος. Τρεις πυροβολισμοί και ο άνθρωπος που είχε νικήσει τη Βρετανική αυτοκρατορία, χωρίς να πιάσει όπλο, κειτόταν νεκρός. Ο φανατικός που τον πυροβόλησε, πιάστηκε αμέσως. Η Ινδία που τον έχασε, ξέσπασε σε λυγμούς. Ο Μαχάτμα Γκάντι πρόλαβε να δει την πατρίδα του ανεξάρτητη. Ήταν 30 Ιανουαρίου 1948. Ξεψύχισε στα 79 του χρόνια.

Γεννήθηκε στα 1869, στο Πορπαντόρ των Αγγλικών Ινδιών, από πλούσια οικογένεια. Ονομαζόταν Μοχόντας Καραμίτσαν Γκάντι. Αργότερα, οι συμπατριώτες του τον ονόμασαν Μαχάτμα (Μεγάλη Ψυχή). Σπούδασε νομικά στο Λονδίνο και, το 1893, σε ηλικία 24 χρόνων, βρέθηκε στη Νότια Αφρική όπου, επί είκοσι χρόνια, αγωνίστηκε σκληρά να μορφώσει τους Ινδούς μετανάστες και να βελτιώσει τη ζωή τους. Στα 1914, πέτυχε να αναγνωριστούν τα δικαιώματά τους από τους Άγγλους.

Γύρισε στις Ινδίες, διάσημος για τους αγώνες του. Ήταν ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος και οι Άγγλοι του υποσχέθηκαν πως θα έδιναν αυτονομία στην πατρίδα του, αν οι Ινδοί τους βοηθούσαν. Ένα εκατομμύριο συμπατριώτες του έσπευσαν να πολεμήσουν στο πλάι των συμμάχων. Όταν ο πόλεμος τελείωσε, η Μεγάλη Βρετανία είχε ξεχάσει τις υποσχέσεις. Ο Γκάντι κήρυξε την παθητική αντίσταση, καλώντας τους Ινδούς να διακόψουν κάθε επαφή με ο,τιδήποτε εγγλέζικο (αξίωμα, διοίκηση, δικαστήριο, προϊόν κ.λπ.). Το μποϊκοτάζ έκανε να πέσουν κατακόρυφα τα κέρδη των Άγγλων στις Ινδίες. Άρχισαν οι διωγμοί. Φυλακίστηκε άπειρες φορές, αντιμετωπίζοντας τους κατακτητές της πατρίδας του με στωικότητα. Στα 1931, κήρυξε την ολοκληρωτική ανυπακοή, φτιάχνοντας, συμβολικά, αλάτι από θαλασσινό νερό. Η παραγωγή του ήταν αγγλικό μονοπώλιο και απαγορευόταν στους Ινδούς. Εκατοντάδες πλήρωσαν με τη ζωή τους τα αγγλικά αντίποινα. Όμως, ο αγώνας συνεχίστηκε αμείωτος και μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Οι Άγγλοι καλλιέργησαν τον θρησκευτικό φανατισμό, ελπίζοντας να δουν εμφύλια διαμάχη ανάμεσα στους ινδουιστές και στους μουσουλμάνους. Ο Γκάντι απάντησε το 1947 με μια πανεθνική εκστρατεία κατά της θρησκευτικής διαίρεσης: Ένας είναι ο θεός και ο καθένας μπορεί να τον λατρεύει, όπως

ο ίδιος νομίζει. Την ίδια χρονιά, οι Άγγλοι αναγκάστηκαν να δώσουν την πολυπόθητη ανεξαρτησία. Κατάφεραν, όμως, να χωρίσουν τις Ινδίες σε δύο κράτη:

Το μουσουλμανικό Πακιστάν που κήρυξε την ανεξαρτησία του στις 14 Αυγούστου και την ινδουιστική Ινδία που κηρύχτηκε ανεξάρτητη την άλλη ημέρα, 15 του μήνα. Το Πακιστάν ήταν χωρισμένο σε δυο τμήματα (δυτικό και ανατολικό) που δεν είχαν μεταξύ τους επαφή. Στις 26 Μαρτίου 1971, ο σείχης Ραχμάν κήρυξε την ανεξαρτησία του Ανατολικού Πακιστάν που ονομάστηκε Μπαγκλαντές.

Τεσσεράμισι μήνες μετά την πολυπόθητη ανεξαρτησία, ο Γκάντι δολοφονήθηκε.

1649: Αποκεφαλίζεται στο Λονδίνο με την κατηγορία της προδοσίας ο γεννημένος το 1600 βασιλιάς Κάρολος Α'. Ο Κρόμβελ γίνεται απόλυτος κυρίαρχος της «Αγγλικής Δημοκρατίας».

1821: Στη Λευκάδα, πραγματοποιείται η μεγάλη προεπαναστατική σύσκεψη από την οποία ξεπήδησε η ηγετική μορφή του Οδυσσέα Ανδρούτσου.

1882: Γεννιέται ο Φραγκλίνος Ρούσβελτ, ο μοναδικός που εκλέχτηκε τέσσερις φορές πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (συνεχώς από το 1932). Πέθανε εν ενεργεία ηγέτης τον Απρίλιο του 1945.

1889: Ο διάδοχος του θρόνου της Αυστρίας, πρίγκιπας Φραγκίσκος Κάρολος Ιωσήφ Ροδόλφος, και η ερωμένη του Μαρία Βετσέρα, αυτοκτονούν στο βασιλικό κυνηγετικό περίπτερο στο Μάγιερλινγκ.

1923: Υπογράφεται η ελληνοτουρκική συμφωνία για την ανταλλαγή πληθυσμών.

1927: Γεννιέται ο Όλαφ Πάλμε πρωθυπουργός της Σουηδίας κατά την περίοδο 1969 - 76 και από το 1982 μέχρι τη δολοφονία του το 1986.

1933: Ο Αδόλφος Χίτλερ χρίζεται καγκελάριος της Γερμανίας με την ψήφο του λαού. Την ίδια μέρα το 1937, ο Χίτλερ ανακοινώνει ότι η Γερμανία απέσυρε την υπογραφή της από την Συνθήκη των Βερσαλλιών.

1937: Δεκατρείς κομμουνιστές ηγέτες καταδικάζονται σε θάνατο με την κατηγορία της συμμετοχής τους σε συνωμοσία, αρχηγός της οποίας φερόταν Λέον Τρότσκι.

1967: Ο Πάπας Παύλος ΣΤ' συναντά τον πρόεδρο της Σοβιετικής Ένωσης, Ποντγκόρνι, τον πρώτο Σοβιετικό ηγέτη που επισκέφθηκε το Βατικανό.

1972: Βρετανοί στρατιώτες σκοτώνουν 13 άτομα κατά την διάρκεια διαδήλωσης υπέρ των δικαιωμάτων των Καθολικών, στο Λόντοντερι της Βόρειας Ιρλανδίας. Το έγκλημα έμεινε γνωστό ως «Ματωμένη Κυριακή».

1996: Ο Χασάν Μουράτοβιτς διορίζεται επίσημα πρωθυπουργός της κυβέρνησης της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης.

2005: Με αποχή πάνω από 40% και με πάνω από 44 νεκρούς, πραγματοποιούνται στο κατεχόμενο από τους Αμερικανούς και τους συμμάχους τους Ιράκ οι εκλογές για την ανάδειξη συντακτικής συνέλευσης και μεταβατικής κυβέρνησης.

2006: Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Γιώργος Παπανδρέου, εκλέγεται ομόφωνα πρόεδρος της Σοσιαλιστικής Διεθνούς. Είναι η πρώτη φορά που τη θέση αυτή καταλαμβάνει μάχιμος πολιτικός.

Η 30ή Ιανουαρίου στον πολιτισμό

30 Ιανουαρίου 1963

Πεθαίνει ο συνθέτης Φρανσίς Πουλένκ

Και οι έξι αγαπούσαν το τσίρκο, το μιούζικ χολ, την τζαζ, τη δημοτική μουσική, τη λεπτή ειρωνεία και την ευαισθησία. Αντιπαθούσαν το λυρισμό, τη μεγαλοστομία και τον ιμπρεσιονισμό. Ήταν νέοι μουσικοί κι έμειναν στην ιστορία με την ονομασία «Το γκρουπ των Έξι». Ανάμεσά τους, ο πιανίστας Φρανσίς Πουλένκ, γεννημένος στο Παρίσι, στις 7 Ιανουαρίου 1899. Η ειρωνεία και το χιούμορ ήταν στο πετσί του. Κορυφαία όπερά του «Ο διάλογος των καρμελιτών», ανεβάστηκε στη Σκάλα του Μιλάνου στα 1957. Είχαν προηγηθεί «Οι Ελαφίνες» (1924), τα «Πρότυπα Ζώων» (1945), «Οι μαστοί του Τειρεσία» (1947). Συνέθεσε μπαλέτα, μουσική για το θέατρο και τον κινηματογράφο, εκατό μελωδίες, χορωδιακά έργα κ.λπ.

Πρωτοεμφανίστηκε στα 18 του με τη «Νέγκρικη Ραψωδία» που εντυπωσίασε. Στα 19, παρουσίασε τις «Αδιάκοπες κινήσεις» για πιάνο. Δήλωσε αντιβαγκνερικός και προσχώρησε στο κίνημα αισθητικής ανεξαρτησίας του καιρού του. Πέθανε στις 30 Ιανουαρίου 1963.

1931: Γεννιέται ο Αμερικανός ηθοποιός, Τζιν Χάκμαν. Κέρδισε Όσκαρ για τις ερμηνείες του στις ταινίες «Ο άνθρωπος από τη Γαλλία» και «Οι Ασυγχώρητοι».

1948: Ξεκινούν οι πρώτοι μεταπολεμικοί χειμερινοί Ολυμπιακοί αγώνες (5οι στη σειρά), στο Σαιν Μόριτζ. Γερμανοί και Ιάπωνες δεν προκλήθηκαν ως τιμωρία για την εμπλοκή των χωρών τους στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Μετείχαν 28 κράτη με 636 αθλητές και 77 αθλήτριες.

1951: Πεθαίνει ο Φερδινάνδος Πόρσε, φίλος του Χίτλερ, γενικός διευθυντής της Ντάμλερ, σχεδιαστής του «αυτοκινήτου του λαού» Φολκσβάγκεν και της Πόρσε, καθώς και διαφόρων τύπων τανκς και λοιπών θωρακισμένων αρμάτων μάχης. Γεννήθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου 1875, στην Αυστρία.

2007: Στα 73 του, πεθαίνει ο μεγάλος ηθοποιός του θεάτρου και του κινηματογράφου, διευθυντής και αναμορφωτής του Εθνικού Θεάτρου, Νίκος Κούρκουλος. Είχε γεννηθεί το 1934.

2011: Στα 69 της χρόνια, πεθαίνει η διάσημη Ουαλή σοπράνο, ντέιμ (θηλυκό αντίστοιχο του «σερ») Μάργκαρετ Πράις.

2020: Σε ηλικία 82 χρόνων, πεθαίνει ο διεθνούς φήμης σχεδιαστής μόδας, Γιάννης Τσεκλένης.